

คำกล่าวเปิดงานและปาฐกถาพิเศษ
เรื่อง “รัฐวิสาหกิจ ปรับกระบวนการทัศน์ พร้อมรับพลวัตเอเชียใหม่”
เนื่องในโอกาสครบรอบ 44 ปี ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
วันศุกร์ที่ 7 กันยายน 2555

ท่านรองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ท่าน [ผู้แทน] ธนาคารโลก

ท่าน [ผู้แทน] ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย

ผู้บริหารและเพื่อนพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

และผู้มีเกียรติทุกท่านครับ

1. ผมมีความยินดี และรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้กลับมาพบกับทุกท่านอีกครั้ง ในโอกาสที่สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ก่อตั้งขึ้นมายาวนานถึง 44 ปี ตลอดช่วงระยะเวลาสี่ทศวรรษกว่า สำนักงานภาคแห่งนี้ได้ทำหน้าที่เชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่าง ธปท. และภูมิภาค รับฟังความเห็นของภาคธุรกิจและประชาชนในเรื่องเศรษฐกิจและการเงินในภูมิภาค ซึ่งทำให้ ธปท. ได้รับรู้ข้อมูลในเชิงลึกและเชิงกว้าง รวมทั้งสามารถวางแผนเชิงนโยบายให้สอดคล้องกับพลวัตของเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างทันท่วงที ไม่เพียงเท่านั้น สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือแห่งนี้ ยังได้ทำหน้าที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อดำเนินงานผลักดันนโยบายต่างๆ ที่สนับสนุนระบบเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเงินแก่ทุกภาคส่วนด้วยดีมาโดยตลอด
2. ถือเป็นธรรมเนียมที่ผมและสำนักงานภาคอีสานจะจัดงานสัมมนาวิชาการลักษณะนี้อย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อให้การสานต่อนโยบายในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และถือโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์และทรรศนะใหม่ๆ ที่เราต่างได้พบเจอในห้วงปีที่ผ่านมา เมื่อปีที่แล้ว ผมได้พูดถึงการรวมกลุ่มของ AEC และผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของภูมิภาค ต่อมาเมื่อปลายปี 2554 ได้เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ ซึ่งสร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างมาก การเกิด AEC กับเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งนั้น ทำให้เราตระหนักถึงทิศทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจในระยะต่อไป ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยสำคัญสองประเด็น นั่นก็คือ ปัจจัยแรก การเชื่อมโยงของการผลิต ที่นอกจากจะแบ่งการผลิตออกเป็นกลุ่ม (cluster) แล้ว ยังต้องสามารถผลิตทดแทนกันได้ ในยามที่จำเป็น ส่วนปัจจัยที่สอง เป็นเรื่องของการลงทุนในระบบโครงสร้างพื้นฐาน ที่เชื่อมต่อการขนย้ายปัจจัยการผลิตหรือสินค้าจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง และหมายรวมถึงระบบโทรคมนาคม การจ่ายพลังงาน กระแสไฟฟ้า และการบริหารจัดการโลจิสติกส์ให้กระบวนการเหล่านี้เดินได้อย่างต่อเนื่อง

3. การสัมมนาในวันนี้ ทางธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งล้วนมีความเข้าใจในกลไกเศรษฐกิจ ความเชื่อมโยงกันระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาค ทิศทางการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และคร่ำหวอดในแวดวงอุตสาหกรรมการผลิตเป็นอย่างดี
4. ท่านผู้มีเกียรติครับ
5. หากมองย้อนอดีต ประเทศไทยประสบกับช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและรูปแบบของโครงสร้างเศรษฐกิจการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งประสบกับช่วงวิกฤติเศรษฐกิจหลายระลอก เริ่มจากระบบเศรษฐกิจที่มีการพึ่งพาการค้ากับต่างประเทศต่ำ มาถึงยุคที่เราเริ่มเปิดประเทศเพื่อทำการค้าการลงทุนกับชาวต่างชาติ จนทำให้เศรษฐกิจไทยมีความรุดหน้าอย่างรวดเร็ว กระทั่งปัจจุบันซึ่งเศรษฐกิจโลกกำลังพึ่งพาประเทศกำลังพัฒนาเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นวัฏจักรซึ่งเกิดขึ้นอยู่เสมอ แต่ละยุคสมัยล้วนมีลักษณะต่างกัน เมื่อผมมีโอกาสพบปะกับนักธุรกิจและประชาชนทั่วไป คำถามหนึ่งที่ผมมักจะประสบเสมอคือ ทิศทางเศรษฐกิจต่อไปจะเป็นอย่างไร ธุรกิจหรือประชาชนควรจะทำอย่างไรบ้าง เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น และทางการมีนโยบายรับมือหรือการนโยบายเสริมความแข็งแกร่งภาคเอกชนอย่างไร
6. ในวันนี้ เนื้อหาที่ผมอยากจะหยิบยกขึ้นมาเล่าให้ท่านผู้เกียรติได้เก็บเป็นขนวนไปคิดต่อยอด ประกอบด้วยสามส่วน ได้แก่ **ส่วนที่หนึ่ง การรู้จัก** ซึ่งเป็นประสบการณ์และข้อสังเกตส่วนตัวของผมต่อภาวะแวดล้อมเชิงโครงสร้างของเศรษฐกิจที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป **ส่วนที่สอง การปรับให้ทัน** กล่าวคือเมื่อเข้าใจทิศทางแล้ว ท่านย่อมสามารถปรับกระบวนทัศน์ให้รองรับสิ่งที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไปได้ และ **ส่วนที่สาม การเสริมรับด้วยภาคการเงิน** จะเป็นส่วนที่สร้างความเข้าใจให้กับทุกท่านว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยมีแนวนโยบายอย่างไร โดยเฉพาะเฉพาะอย่างยิ่งการบริการทางการเงินและการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ
7. อันดับแรกเรื่อง **การรู้จัก** ผมอยากจะเริ่มด้วยคำถามที่อาจอยู่ในใจหลายๆ ท่านคือ **เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี 2558 แล้ว ภูมิภาคนี้จะเป็นอย่างไร** ผมต้องเรียนว่า จริงๆ แล้ว กระบวนการเปิดเสรีเพื่อรองรับ AEC นั้น เป็นกระบวนการที่เริ่มทำอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานานแล้ว ยกตัวอย่างเช่น การเปิดเสรีด้านสินค้าในกลุ่ม ASEAN 5 อันประกอบไปด้วย ไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่ได้ปรับลดภาษีศุลกากรเหลือร้อยละศูนย์ตั้งแต่ปี 2553 แล้ว ดังนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นในปี 2558 จึงเป็นเพียงอีกก้าวหนึ่งที่จะนำไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมของอาเซียนอย่างเป็นทางการเท่านั้น กระแสความเปลี่ยนแปลงจะมีเข้ามาอีกหลายระลอก และอาจจะเป็นผลจากการรวมความร่วมมือเศรษฐกิจอื่นๆ ที่มีได้จำกัดแค่เพียง AEC เท่านั้น ขณะนี้เรามีความร่วมมือทั้งด้านสินค้า บริการ และการลงทุน กับประเทศคู่เจรจาทั้งในภูมิภาคเอเชีย และภูมิภาคอื่นๆ ผมเห็นว่าเราจำเป็นต้อง “มองไกล” ด้วยความเข้าใจในแก่นของการรวมกลุ่ม (AEC and beyond) **สิ่งที่เกิดขึ้นไม่ว่าช้าหรือเร็ว นั่นคือ ระบบเศรษฐกิจไทยจะเปิดกว้าง**

การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตจะไม่ถูกจำกัดด้วยขอบเขตของประเทศอีกต่อไป และความเชื่อมโยงจะมีมากขึ้น โยงใยกันเช่นเดียวกับใยแมงมุม ความเปลี่ยนแปลงนี้จะค่อยๆ หลอมให้ประเทศไทยกลายเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมภูมิภาคและประชาคมโลกในท้ายที่สุด การแลกเปลี่ยนเชิงธุรกิจจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเชิงวัฒนธรรม ภาษา สังคม วิถีชีวิต และท้ายที่สุด แม้กระทั่งการดำเนินชีวิตประจำวันของเราก็จะเปลี่ยนไปด้วย

8. ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นทำให้เราต้องหันมามองตัวเองว่า **เมื่อสิบประเทศรวมตัวเป็นหนึ่งประชาคมแล้ว ประเทศไทยจะยืนอยู่ตรงไหน**
9. อาเซียนถือเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงที่สุดในโลก ในปี 2553 กลุ่มประเทศอาเซียนมีผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) อยู่ที่ประมาณร้อยละ 3 ของโลก และมีปริมาณการค้าคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 6.8 ของโลก¹ ในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสองรองจากอินโดนีเซีย หากวัดด้วยจำนวนประชากร ประเทศไทยมีประชากรใกล้เคียงกับพม่าคือ 70 ล้านคน มากกว่ากัมพูชา 5 เท่า และมากกว่าลาว 10 เท่า อย่างไรก็ตามระดับการพัฒนาและตัวเลขเศรษฐกิจในปัจจุบัน มิได้มีนัยต่ออนาคต เพราะหากเราหยุดอยู่กับที่และหลงใหลได้ปลื้มกับความสำเร็จในอดีต แน่แน่นอนว่าประเทศเพื่อนบ้านของเราที่มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งก็จะแซงเราไปได้อย่างรวดเร็ว
10. ผลงานของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา มีทั้งที่น่าชื่นชมและบางจุดที่พึงปรับปรุง กระแสของ AEC เป็นแรงผลักดันให้ไทยปรับทิศทางการค้าการลงทุนมาสู่อาเซียนและเอเชียเร็วขึ้น จากเดิมที่พึ่งพา 3 ตลาดหลักในประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งปัจจัยนี้เองที่ทำให้ประเทศไทยสามารถรับมือกับวิกฤติการเงินโลกและวิกฤติเศรษฐกิจยุโรปที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีแนวโน้มที่จะพัฒนาเศรษฐกิจต่อไปได้ด้วยอย่างก้าวที่มั่นคง อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงความสามารถในการแข่งขัน (competitiveness) ของไทยกลับอยู่กับที่หรือลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาของระบบสถาบันแห่งชาติ (national institutions) ยังต้องการการปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งในอดีตประเทศไทยมีความได้เปรียบทางการแข่งขันจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ ความสามารถในการแข่งขันด้านราคา และสิ่งแวดล้อมที่เปิดรับการลงทุนจากต่างชาติ (FDI) แต่ศักยภาพในการแข่งขันเหล่านี้ล้วนจะหมดไป พร้อมกับประเทศเพื่อนบ้านที่เร่งเปิดประเทศและมีต้นทุนการผลิตที่ถูกกว่า
11. ท่านผู้มีเกียรติครับ
12. การก้าวสู่ประชาคม AEC และความสามารถในการแข่งขันมักจะได้รับการกล่าวถึงคู่กันเสมอ หลายท่านมักเข้าใจว่า “การแข่งขัน” เป็นการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น โดยไม่สนใจว่าคู่แข่งของเราจะเป็นอย่างไร

1 ปริมาณการค้าของอาเซียนเท่ากับ 2 ล้านล้านดอลลาร์ สหรัฐ ในปี 2553 (ข้อมูลจาก NESDB)

หากคิดเช่นนั้นคงผิดไปจากหัวใจของการร่วมกลุ่มเศรษฐกิจอย่างยิ่ง เพราะเจตนารมณ์ของการรวมกลุ่มคือ สร้างพลวัตและเพิ่มศักยภาพ เหมือนมัดฟางก้อนใหญ่ที่ถูกร้อยเข้าด้วยกัน ย่อมเพิ่มความแข็งแกร่งและทนทานต่อการรับน้ำหนักได้มากกว่าฟางเส้นเดียว

13. ตรงนี้ทำให้เกิดคำถามที่ว่า **ประเทศไทยจะสามารถรักษาสมดุลระหว่างการแข่งขัน และการเป็นพลเมืองที่ดีของภูมิภาค เพื่อยืนหยัดในประชาคมอาเซียนอย่างยั่งยืนในอนาคตได้อย่างไร**
14. ผลสำรวจที่ดำเนินการโดยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พบว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย (SMEs) ที่มีความเข้าใจถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นและมีความพร้อมรับมือกับ AEC มีเพียงร้อยละ 20² เท่านั้น ในขณะที่ SMEs เหล่านี้จะต้องเจอกับการแข่งขันที่สูงมากในอนาคต เพราะจำนวน SMEs ในอาเซียนมีถึงร้อยละ 96 ของวิสาหกิจทั้งหมด **ดังนั้นภาครัฐจึงไม่ว่าใหญ่หรือเล็ก จึงควรวางแผนตั้งรับและรู้จักรุกตั้งแต่วันนี้** กล่าวคือ ตั้งรับโดยเข้าใจถึงบริบทภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป วางแผนสร้างกลยุทธ์ของตน และรู้จักรุกโดยการมองหาจังหวะที่เหมาะสมในการยกระดับของธุรกิจให้เข้าถึงตลาดอาเซียน ทั้งนี้ เราต้องไม่ลืมว่า การวางแผนรับและรู้จักรุกเป็นการมองอนาคตในระยะยาวและต้องเริ่มทำตั้งแต่วันนี้ เพราะในภาวะที่โลกไม่หยุดนิ่งเช่นปัจจุบัน การยืนอยู่กับที่ก็เสมือนการก้าวถอยหลังแล้ว
15. ความได้เปรียบอย่างหนึ่งของไทยที่ประเทศอื่นไม่สามารถลอกเลียนแบบได้คือ **ทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของเราซึ่งอยู่ใจกลางของกลุ่มประเทศอาเซียน** กล่าวคือ ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงของภูมิภาค และเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน-5 และกลุ่มประเทศ CLMV³ ซึ่งทำให้เราเป็นผู้เชื่อมการค้าการลงทุนของภูมิภาคอาเซียน และแม้แต่ในภูมิภาคอินโดจีนอีกด้วย
16. นอกจากความได้เปรียบเชิงทำเลที่ตั้งแล้ว คำถามต่อมาคือ ธุรกิจด้านใดที่ต่อไปจะรุ่งโรจน์ที่สุด ผมเองคงไม่มีคำตอบที่เฉพาะเจาะจงให้ท่าน ซึ่งแท้จริงแล้วมีความเชี่ยวชาญในการทำธุรกิจและมองเห็นโอกาสเชิงธุรกิจได้ดีกว่าผมเสียด้วย แต่สิ่งที่ผมอยากจะชวนให้ท่านลองหันมาทบทวนคือ **แก่นความสามารถของเราคืออะไร** เพราะการใช้แก่นความสามารถอย่างเต็มรูปแบบนั้น เป็นอาวุธสำคัญในการสร้างโอกาสในสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวย และสามารถผลักดันให้ธุรกิจไทยก้าวออกไปลงทุนนอกประเทศมากขึ้น ผมขอยกตัวอย่างเล็กๆ ที่เป็นข้อสังเกตของผมมาโดยตลอด ผมพบว่าประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และวิถีสังคมที่มีความหลากหลายของประเทศไทย เป็นจุดที่สร้างความได้เปรียบมาก เพราะประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนต่างก็บริโภคสินค้าและบริการคล้ายคลึงกับเรา จึงทำให้ธุรกิจไทยสามารถรุกเข้าสู่ตลาดอาเซียนได้ง่าย ผมมีโอกาสเดินทางไปประเทศ CLMV บ่อยครั้ง และพบว่าสินค้าของประเทศไทยได้รับความนิยม และเป็นที่ยอมรับในคุณภาพ นอกจากสินค้าแล้ว ธุรกิจบริการของเรายังเป็นที่หนึ่ง ด้วยอัธยาศัยและธรรมชาติของความเป็นไทย จากตัวเลขสถิติการส่งออกพบว่า

² จากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

³ ประเทศ CLMV ได้แก่ ประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม

ปัจจุบันอาเซียนกลายเป็นตลาดส่งออกหลักของไทย มีส่วนแบ่งตลาดกว่า 1 ใน 4 ของการส่งออกทั้งหมด ความสำเร็จและบทบาทของ AEC จึงเป็นแรงหนุนให้ไทยสามารถบูรณาการเข้าสู่เศรษฐกิจโลกอย่างจริงจังด้วย

17. ท่านผู้มีเกียรติครับ
18. เมื่อเราหันมองรอบตัว และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรอบข้างด้วยความเข้าใจแล้ว **ประเด็นที่สอง** ที่ผมอยากนำเสนอคือ **การปรับให้ทัน** กล่าวคือ ปรับให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการปรับนี้เริ่มจากการปรับกระบวนการทัศนหรือทัศนคติที่ตัวเราก่อน จากนั้นจึงเป็นมิติในการสร้างแผนกลยุทธ์ให้ธุรกิจของท่าน
19. แนวคิดที่ใช้อธิบายการปรับกระบวนการทัศนนี้ ผมนิยามไว้สั้นๆ ว่า **“นักธุรกิจไทย หัวใจ AEC”** การเปิดประเทศและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเปิดโอกาสให้นักธุรกิจบริหารจัดการได้อย่างอิสระมากขึ้น ในแง่ของการผลิต ผู้ผลิตมีตัวเลือกปัจจัยการผลิตที่หลากหลายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบ แรงงาน แพล่งเงินทุน หรือพนักงานระดับบริหาร นอกจากนี้ยังมีตลาดขนาดใหญ่ระดับภูมิภาค และกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายที่กว้างขึ้นอีกด้วย ดังนั้นนักธุรกิจต้อง**เปลี่ยนมุมมองและยกระดับตนเองจาก ผู้บริหารระดับท้องถิ่น (local manager) ให้เป็นผู้บริหารระดับภูมิภาค (regional manager)**
20. **นักธุรกิจหัวใจ AEC ต้องมีความตระหนักรู้ และชวนชวายในการวางแผนบนกลยุทธ์ “รู้เขา รู้เรา”** พัฒนาจุดแข็งและปิดจุดอ่อนของตน เปิดรับโอกาสและความท้าทายจาก AEC ตั้งแต่ววันนี้ เพราะดังที่กล่าวมาตั้งแต่ต้นว่า การรวมกลุ่มและเปิดเสรีไม่ได้เริ่มต้นหรือมีจุดสิ้นสุดเพียงแคในปี 2558 เท่านั้น โอกาสไม่ได้มีแค่ที่เห็น แต่ยังมีโอกาสที่รอการค้นพบอีกมาก ทุกวันนี้คนไทยมีความตื่นตัว แต่ยังขาดการชวนชวายความรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจับมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพราะเรามักมองประเทศในแถบอาเซียนว่าเป็นแหล่งวัตถุดิบราคาถูก เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่หาไม่ได้ในประเทศไทย หรือเป็นแหล่งแรงงานที่ไม่มีทักษะและมีค่าจ้างแรงงานถูก ซึ่งแนวคิดเช่นนี้ถือว่าเป็นแนวคิดที่ไม่ยั่งยืน เพราะภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบเปิด กลไกเศรษฐกิจจะปรับเข้าหากันท้ายที่สุด และในระยะยาวราคาปัจจัยการผลิต เช่น ราคาวัตถุดิบ และค่าจ้างแรงงานย่อมจะปรับเข้าใกล้กัน รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติซึ่งจะถูกใช้หมดไปอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นที่อาเซียนจะต้องเร่งพัฒนาทักษะการประดิษฐ์คิดค้น และสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน
21. อีกหนึ่งจุดเปลี่ยนสำคัญในการปรับทัน ที่ผมเชื่อว่าหลายท่านอยากเห็นคือ **การปรับทัศนคติและมองประเทศเพื่อนบ้านด้วยวิสัยทัศน์ใหม่** หากเรามองเพื่อนบ้านเสมือนคนบ้านเดียวกันแล้ว การทำธุรกิจจึงไม่ควรมุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากประเทศเจ้าบ้านเท่านั้น แต่เลือกใช้แนวทางการดำเนินธุรกิจที่เอื้อประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย อาศัยความได้เปรียบของกันและกันเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศเจ้าบ้านไปพร้อมๆ กัน การขยายธุรกิจเพื่อใช้ประโยชน์จากต้นทุนที่ต่ำกว่า จึงควรดำเนินควบคู่ไปกับการปรับปรุงขั้นตอนการผลิตและพัฒนาศักยภาพการผลิต

ของแรงงานด้วย เพราะการแข่งขันด้านราคาไม่สามารถยังผลกำไรในระยะยาวได้เท่ากับการแข่งขันด้าน ศักยภาพ โดยการสร้างตราสินค้า เน้นความแตกต่างและมูลค่าเพิ่ม ซึ่งเป็นกลยุทธ์ทางธุรกิจที่ยั่งยืน อย่างแท้จริง

22. การศึกษาของธนาคารโลกพบว่าร้อยละ 75 ของแรงงานไทยอยู่ในภาคกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มี ผลผลิตภาพต่ำ ถึงแม้ว่าภาคอุตสาหกรรมจะเป็นภาคเดียวที่มีผลิตภาพเติบโตต่อเนื่อง⁴ แต่ครอบคลุม จำนวนแรงงานเพียงร้อยละ 10 ของแรงงานทั่วประเทศเท่านั้น จึงทำให้รายได้เฉลี่ยของทั้งระบบโตได้ ช้า ช้ารายได้ แรงงานต่างด้าวที่คาดว่าจะมีมากขึ้นหลังการเปิดเสรี ยังทำให้อุปทานแรงงานล้นตลาด ค่าแรงของแรงงานจึงมีอัตราการเพิ่มไม่เท่ากับกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า เหล่านี้ยังคงเป็นปัญหาเรื้อรัง トラบไคที่ธุรกิจไม่ลงทุนพัฒนาทักษะของบุคลากร แรงงานก็จะไม่มีศักยภาพและไม่มีแหล่งรายได้ ประจำ ทำให้ไม่ได้รับสวัสดิการอื่นๆ ที่จะช่วยยกมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้นได้
23. ท่านผู้มีเกียรติครับ
24. **ในประเด็นที่สามซึ่งเป็นประเด็นสุดท้าย และเป็นประเด็นที่ผู้ประกอบการให้ความสนใจไม่น้อยคือ ธนาคารแห่งประเทศไทยมีนโยบายพัฒนาบริการทางการเงินอย่างไร เพื่อเสริมรับการเปลี่ยนแปลงนี้**
25. เมื่อมองไปข้างหน้า นักลงทุนย่อมเห็นโอกาสการลงทุนในภาคเศรษฐกิจจริงมากมาย จึงเป็นธรรมดาที่จะ มีเม็ดเงินลงทุนไหลเข้ามาในภูมิภาคมากขึ้น โอกาสจากการเปิดเสรีนั้น ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงภาคเศรษฐกิจ จริงเท่านั้น หากแต่ภาคการเงินก็ต้องเผชิญกับการปรับตัวครั้งใหญ่ไปด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระบบการเงินของไทย ซึ่งในขณะนี้กำลังทยอยเปิดให้มีการแข่งขันภายใต้แผนแม่บทพัฒนาระบบ สถาบันการเงินฉบับที่ 2 ภายใต้แผนแม่บทดังกล่าวแบงก์ชาติหวังที่จะเห็นระบบการเงินที่มีการเติบโต อย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพ ดังนั้นเราจึงอาจไม่ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาคการเงินอย่างฉับพลันใน ปี 2558 แต่จะเห็นเป็นรูปธรรมได้มากขึ้นในปี 2563 ซึ่งจะมีการเปิดเสรีภาคการเงินอย่างเป็นทางการ
26. อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้ประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นมา 3 คณะ โดยมีแบงก์ชาติร่วม เป็นสมาชิกในคณะทำงานนั้นด้วย **คณะแรกเป็นคณะที่รับผิดชอบการเปิดเสรีของเงินทุน** มีเป้าหมาย ให้สมาชิกอาเซียนสามารถเคลื่อนย้ายเงินทุนจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งได้โดยสะดวกขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเงินลงทุนโดยตรง หรือการเข้าถึงตลาดหุ้น ตลาดตราสารหนี้ ตลอดจนการจ่ายเงินปันผล ดอกเบี้ย และกำไรส่งกลับ เป็นต้น **คณะทำงานที่สอง เป็นคณะทำงานที่ดูแลการเชื่อมโยงระบบ การชำระเงินระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน** ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างระบบการชำระเงินที่มีมาตรฐาน เดียวกัน ลดต้นทุนการจ่ายเงินข้ามประเทศ แต่ยังคงไว้ความสะดวกรวดเร็ว และปลอดภัย ส่วน**คณะทำงานที่สาม ดูแลการเปิดเสรีของธนาคารพาณิชย์** ซึ่งคณะทำงานชุดนี้จะกำหนดคุณสมบัติ

⁴ การศึกษาจาก TDRI

ขั้นต่ำของธนาคารพาณิชย์ (Qualified ASEAN Bank: QAB) และเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับในทุกประเทศอาเซียน เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์จากอีกประเทศหนึ่งเข้าไปเปิดดำเนินการในประเทศของตนได้

27. ถึงตรงนี้ท่านอาจมีความกังวลว่า หากต้องขยายธุรกิจของท่านไปยังต่างประเทศ จะไม่มีธนาคารสัญชาติไทยตามไปดูแลอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ การขยายตลาดของสถาบันการเงินไปยังต่างประเทศเพื่อรองรับธุรกรรมของกลุ่มลูกค้าไม่จำเป็นต้องรอจนกว่าจะมีการเปิดเสรีแล้วเท่านั้นครับ แต่อาศัยรูปแบบการดำเนินธุรกิจใหม่ที่มีประสิทธิภาพและมีต้นทุนต่ำกว่า เช่น การสร้างโครงข่ายพันธมิตรธนาคารในภูมิภาค แทนการรุกเปิดสาขาที่ต้องใช้ทรัพยากรสูง หรือการพัฒนาระบบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบชำระเงิน ซึ่งนอกจากจะเป็นการลดต้นทุนของทั้งผู้ให้และผู้ให้บริการแล้ว ยังเป็นการกระจายบริการทางการเงินให้ทั่วถึงมากขึ้นอีกด้วย การขยายโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงินนี้เป็นสิ่งที่อาเซียนมุ่งดำเนินการ โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบการชำระเงินต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานกลางที่จะใช้ในกลุ่มอาเซียน เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเชื่อมโยงกันในอนาคตต่อไป
28. นอกจากนี้ แบงก์ชาติยังตระหนักถึงความสำคัญในการใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการเป็นสื่อกลางการชำระค่าสินค้าบริการกับประเทศเพื่อนบ้าน และได้ทำการเจรจาในระดับทวิภาคีกับธนาคารกลางประเทศอื่นมาโดยตลอด เพื่อสร้างกลไกของการใช้เงินสกุลท้องถิ่นซื้อขายสินค้าระหว่างกัน ยกตัวอย่าง เช่น การร่วมลงนามในสัญญา Bilateral Swap Agreement กับธนาคารกลางของจีน เพื่อผลักดันให้สามารถใช้เงินบาท และเงินหยวนชำระราคาได้ และปัจจุบันเงินบาทได้กลายเป็นเงินสกุลหนึ่งที่มีอัตราซื้อขายแลกเปลี่ยนในตลาดการเงินของจีนตอนใต้แล้ว และแบงก์ชาติยังได้เริ่มเจรจากับธนาคารกลางเมียนมาร์เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเงินบาทกับเงินจ๊าตของเมียนมาร์อย่างเป็นทางการอีกด้วย
29. ท่านผู้มีเกียรติครับ
30. ก่อนที่จบการปาฐกถาของผมในวันนี้ ผมขอเน้นประเด็นที่ได้กล่าวมาข้างต้นอีกครั้งว่า การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และการเข้าเป็นประชาคมภูมิภาคเป็นพัฒนาการที่จะคงอยู่และวิวัฒน์ไปอย่างต่อเนื่อง การปรับตัวเป็นเรื่องของการเตรียมพร้อม และการก้าวเดินเติบโตในตลาดภูมิภาคอย่างมั่นคง การที่จะสร้างธุรกิจให้อยู่รอด และรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว หัวใจอยู่ที่การทำธุรกิจที่พร้อมเสนอแนะ **ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นนวัตกรรม** เน้นประสิทธิภาพการผลิตมากกว่าการใช้แรงงานจำนวนมาก อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้กันคือ การสนับสนุนการวิจัยและค้นคว้าเพื่อพัฒนาผลิตภาพของ **ประเทศ และปลูกฝังการเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (creative economy)** เพื่อให้ประเทศสามารถเพิ่มมูลค่าการผลิตได้ และผมเชื่อเหลือเกินว่าเหล่านี้ล้วนเป็นแนวทางที่จะพัฒนาประเทศชาติ และภูมิภาคของเราได้อย่างยั่งยืน
31. ขอบคุณครับ